

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 13 Sayı: 69 Mart 2020 & Volume: 13 Issue: 69 March 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2020.4041>

ABRAHAM MASLOW'UN İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ KURAMI İLE BİR FİLM ÇÖZÜMLEME DENEMESİ: « RATATOUILLE »

A FILM ANALYSIS EXPERIMENT WITH MASLOW'S HIERARCHY OF NEEDS THEORY: «RATATOUILLE»

Esra TUNÇ KALEBAŞI*

Öz

Bu makale, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi üzerine odaklanmakta ve kendini gerçekleştiren bireyin özelliklerini incelemektedir. Maslow seçkinler üzerinde araştırma yaparak insanları neyin motive ettiğini anlamaya çalışmış ve daha sonra insanların belirli ihtiyaçları karşılama konusunda motive olduklarını belirtmiştir. Maslow'a göre bir ihtiyaç yerine getirildiğinde, kişi sonraki ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır. Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi, psikoloji ve iletişim alanlarında önemli bir etkiye sahiptir. Bu etkiyi göstermek için, popüler bir animasyon filmi olan Ratatouille seçildi. Ratatouille filmi, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı açısından çözümlendi. Pixar'ın bu filmi, toplumun yerleşik değerlerini ters yüz eden çalışmalardan birisi olarak görüldüğü için seçilmiştir. Bu analizle insanların ihtiyaçlarını gidermek için motive olduklarını göstermek amaçlanmıştır. Araştırmanın diğer amacı, kendini gerçekleştirme uğruna hangi adımların atıldığını göstermektir. Filmde, kendini gerçekleştirme ihtiyacı, açıcı olmak isteyen bir farenin hayat hikâyesi ile sunuldu. Çalışmanın sonuçlarına göre, kendini gerçekleştiren kişinin özellikleri; etkili iletişim kurmak, kendine ve başkalarına değer vermek, sevilip sayılmak, yardımsever olmak, anlayışlı olmak, sabır ve sebat göstermek, asla vazgeçmemek ve problem merkezli olmaktır. İnsanların kendini gerçekleştirmesinde motivasyon ve cesaretin önemli faktörler olduğu ortaya konuldu. Çalışmanın bir başka sonucu da, aile içi iletişimin etkinliğinin iş hayatındaki başarıyı artırmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi, Motivasyon, Kendini Gerçekleştirme.

Abstract

The article focuses on Maslow's Hierarchy of Needs and analyzes the characteristics of the self-realizing individual. Maslow searched the elite and tried to figure out what motivated people and then he stated that people are motivated to achieve certain needs. According to Maslow, when one need is fulfilled a person seeks to fulfil the next one. Maslow's Hierarchy of Needs has had a significant impact on the field of psychology and communication. To show this effect, a popular animated film, Ratatouille, was chosen. The Ratatouille film was resolved in terms of Maslow's hierarchy of needs. Pixar's film was chosen because it was seen as one of the works that reversed the established values of society. In this analysis it was aimed to demonstrate that people are motivated to go through their needs. It is the other purpose of the research to show which steps have been taken for the sake of self-actualization. In the film, the need for self-actualization was presented with the life story of the rat which wanted to be a cook. According to the results of the study, the characteristics of the self-actualized person are to communicate effectively, to value himself and others, to be loved and counted, to be helpful, to be understanding, to show patience and persistence, to never give up and to be problem-centered.

Motivation and courage in people's self-actualization were found to be important factors. Another result of the study is that the effectiveness of communication within the family increases the success in business life.

Keywords: Maslow's Hierarchy of Needs, Motivation, Self-actualization.

1.GİRİŞ

“Peşlerinden gidecek cesaretiniz varsa; bütün rüyalar gerçek olabilir.”

Walt DISNEY

Bu çalışma ile iletişim psikolojisi alanında motivasyon, ikna gibi temel konulara dair bir bakış açısı kazandırmak ve bireyin sosyal çevresinde ayrımcılığa maruz kalmasına rağmen ayakta kalabilmesinin, hayallerine ulaşabilmesinin, kendini gerçekleştirebilmesinin nasıl mümkün olacağını göstermek anlamında

* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Doktora Öğrencisi,
E-posta: esratunckale@gmail.com

bir farkındalık oluşturmak hedeflenmektedir. Araştırmada Brad Bird ve Jan Pinkava'nın yönettiği Rataouille adlı animasyon filmi, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı açısından çözümlenmektedir.

Bu kuram birbirine bağlı hipotezlerden oluşan, doğruluğu ya da yanlışlığı tanımlanabilen bir kuram değildir. Maslow'un bu kuramında insanın kendini gerçekleştirme idealine ve bu hedef uğruna ne gibi değerlere sahip olması gerektiğine odaklandığı görülmektedir. Maslow, kendini gerçekleştirme kavramıyla insanlara davranışlarını yönlendirecekleri bir amacı işaret etmektedir (Onaran, 1981, 35). Çalışmada Rataouille filmi aracılığıyla kendini gerçekleştirme ideali üzerinde durulmaktadır. Film, küçük ve korumasız, ancak üst düzeyde koku alma ve yemek yapma yeteneğine sahip fare Remy'nin dünyasını anlatmaktadır. Çalışma kapsamında aile içi sevgi ve güvenin etkisine, iletişimin etkinliğine ve cesaretin önemine yer verilmektedir.

Yemek kitaplarına, televizyondaki yemek şovlarına, restoranlara hayran olan Remy film süresince aktif ve insanlar tarafından şiddetle ayrımcılığa maruz kalan bir fareyi canlandırmaktadır (Shepad, 2012, 43). Böyle bir çalışmada Rataouille'nin seçilmesinin nedeni, Maslow'un ihtiyaçlar piramidinde üst seviyeye geçme aşamalarının bu filmde tam anlamıyla görülmesidir. Maslow piramitte daima bir üst seviyeye geçme koşulunun ancak bir önceki ihtiyacın doyurulmasıyla sağlandığını belirtmiştir. Maslow'un en tepede konumlandığı kendini gerçekleştirme ideali filmin başrol oyuncusu Remy'de görülmektedir. Remy'nin çok iyi bir aşçı olma hayalini gerçekleştirirken yaşadığı sorunlar ve kurduğu ilişkiler, motivasyon bağlamında ele alınarak süreç, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki basamaklara göre değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda kendini gerçekleştirme idealinin izleyiciye nasıl sunulduğu, bu amaçla hangi mekânlara yer verildiği, ideallerin gerçekleştirilmesinde ailenin önemi gibi sorunsallar düzleminde bir çözümleme yapılmaya gayret edilmiştir.

Araştırma sonuçları itibarıyla, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramıyla ilgili incelemeler yapanlara veri kaynağı olması bakımından önemlidir. Ayrıca Rataouille filminin öyküsünde barındırdığı kişilerarası ilişkiler ve motivasyon nedeniyle filmin analizinden elde edilecek verilerin çok farklı alanlara kaynak teşkil edeceği düşünülmektedir. Bu perspektiften çalışma, ihtiyaçları bir mercek altına alırken ekonomi ve pazarlama ile ilgilenen girişimcilere yol gösterecek; en önemlisi de birbiriyle çok ilişkili olan iletişim, psikoloji ve sosyoloji ailelerine katkı sağlayacaktır. Filmin analizinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Maslow'un piramidindeki ihtiyaçların doyurulmasında her zaman bir sıra söz konusu mudur?
2. Başarı motivasyonu yüksek kişiler sorunlara çözüm bulmada kişisel sorumluluk almak ister mi?
3. Birey daha üst düzeydeki ihtiyacı karşılamak için daha alt düzeydeki ihtiyaçlarını feda edebilir mi?
4. Maslow'un kendini gerçekleştirmiş insan modelindeki kişilik özellikleri nelerdir?
5. Bireyin kendini gerçekleştirmesinde aile içi ilişkilerin önemi nedir?

1.1. Psikolojide Üçüncü Güç: Hümanistik Psikoloji

Fikrini Avrupa temelli varoluşçu felsefeden alan hümanistik akım, genel psikolojide psikanaliz ve davranışçılıktan sonra üçüncü kuvvet olarak isim yapmıştır. Bu akımın öncüleri çoğunluğu ABD'den olmak üzere Abraham Maslow, Erich Fromm, Viktor Frankl, Carl Rogers gibi isimlerdir (Horozcu, 2015,147).

Hümanistik psikoloji, belirli bir ekolden ziyade bütünsel psikolojiye yönelik olarak tarif edilmektedir. Bireyin değerine ve farklılığına saygı duyarak, insan davranışının yeni boyutları üzerinde araştırma yapmaktadır. Bu boyutlar, sevgi, yaratıcılık, benlik, gelişim, organizma, temel gereksinim ve hazlar, kendini gerçekleştirme, yüksek değerler, öz, varoluş, oluşum, kendiliğindenlik, oyun, nükte, doğallık, sıcaklık, sevecenlik, egonun aşılması, nesnellik, özerklik, sorumluluk, anlam, aşkın bilinç deneyimleri, doruk deneyimler, cesaret gibi kavramlarla ilişkilidir (Maslow,1996,47). Dolayısıyla bu akımda insanın davranışlarının düşündüğü gibi sadece koşullu reflekslerle öğrenen, cinsellik ve saldırganlık dürtüsü hakimiyetinde bir varlık olmadığı, aksine güçlü ve kapasiteli bir varlık olarak kendini gerçekleştirme potansiyelinin olduğu görüşü hakimdir. Ve bu potansiyel insanın en temel dürtülerinden biridir (Horozcu, 2015, 147).

Hümanistik psikolojinin babası sayılan Maslow, diğer hümanist psikologlar gibi Freud'u eleştirerek, "Freud, bizi psikolojinin hasta yarısıyla doldurdu. Şimdi diğer sağlıklı yanıyla bütünü tamamlamalıyız" görüşündedir. İnsanın potansiyelini anlamak için kendini gerçekleştirmiş insanları incelemenin gerekliliğine inanıyordu. Ona göre, bütünsel psikolojinin temeli kendini gerçekleştiren insanlar üzerinde yapılan çalışmalara dayanmalıydı (Maslow, 1996, 5). Hümanistler, insanı, gelişme ve potansiyelini geliştirme eğilimli yani hayatta kalmaktan öte amaçları olan bir varlık olarak görmektedir. Bu bağlamda her insan aynı değildir, her biri farklı karakterlere sahiptir, farklı algılamaları, duygu ve düşünceleri vardır. İnsanlar, bu karakterleri dolayısıyla özgür iradeleriyle kendi davranışlarının sorumluluğundadırlar. Hümanistler

motivasyon kavramıyla ilgilenecek, davranışçıların insanı aşağılamasına karşı insanın yalnızca dünden değil, bugün ve gelecekte motive olduklarını savunmaktadırlar (Horozcu, 2015, 148).

1.2.Motivasyon

“Motivasyonun kelime anlamı, psikolojik anlamından geniştir; harekete getirmek demektir. Harekete getiren ise motıvdır (güdü).” (İnceoğlu, 1985, 2). Bir davranışı başlatarak, bu davranışın yönünü ve sürekliliğini belirleyen bireye ait içsel güce motivasyon ya da güdü denir (Üçüncü, 20016, 34) . Güdüyü diğer adıyla motivasyonu ifade etmek için arzu, istek, ilgi (Cüceloğlu, 2003,229), amaç, yönelme, niyet, tutku, tercih ve tutum gibi kavramlar kullanılmaktadır (İnceoğlu, 1985, 2).

Güdülerden açlık, susuzluk, cinsellik gibi fizyolojik kökenli olanlarına dürtü; başarma isteği gibi insanlara özgü yüksek dürtüleri ise gereksinme ya da ihtiyaç denmektedir (Cüceloğlu, 2003, 230). Bir ihtiyaçın güdü olabilmesi uyarılmasına bağlıdır (İnceoğlu, 1985, 38). Maslow insanlara ait güdülerle hayvanlara ait olanlar arasında farklılık olduğunu savunarak, insan güdülerini bir piramit gibi üst üste merdiven basamağı şeklinde tasavvur etmiştir. Bu piramidin temelinde biyolojik güdüler yer alırken, üst katında psikolojik güdüler yer almaktadır (Cüceloğlu, 2003, 235-236). Güdülerin harekete geçirme özelliği bulunmakla birlikte, aynı güdüler farklı bireyleri farklı şekilde etkileyebilmekte ve farklı güdüler aynı davranışa neden olabilmektedir (İnceoğlu, 1985, 39). Güdülenme konusundaki araştırmalarıyla ün yapan Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı güdülenme teorileri arasında en çok bilinenidir (Keser, 2013, 81).

1.3.Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

İhtiyaçlar hiyerarşisinde birey önce en alttaki ihtiyaçlarını gidermek ister. Yaşanmışlıklar, yaş ve eğitim gibi faktörler bu noktada önem arz etmektedir. Çocukluk döneminde daha çok alttaki ihtiyaçlar gündemdeyken, yaş ilerledikçe ihtiyaçlar olgunlaşmaya başlamaktadır. Birey yetişkinliğinde daima alttaki ihtiyaçları gidermek mecburiyetindedir. Ancak bazen bireyin alttaki ihtiyaçlarında takılıp kaldığı da görülmektedir. Çocukluğunda yeteri kadar sevgi görmemiş biri hayatta istediği her şeyi elde etse bile bu ihtiyaçını doyumlamak isteyebilir ya da çok gençken daha yukarıdaki ihtiyaçlarla ilgilenebilir. Ancak ihtiyaçlar hiyerarşisinde doğru olan, basamakları birer birer geçmektir (Horozcu, 2015, 156-157).

Maslow’a göre temeldeki bir ihtiyaç karşılanmadan, birey üst düzeydeki ihtiyaçlardan etkilenmez. Altta ki ihtiyaçlar doyuma ulaştıktan sonra birey üstteki ihtiyaçlara hazır hale gelir. Ancak, üstteki bir ihtiyaça ulaşabilmek için altta ki bütün ihtiyaçların giderilmesine de gerek yoktur. Doyum noktasında belirli bir seviye yeterli olabilir. Ayrıca, bireylerin ihtiyaçlarının önem düzeyi farklılık gösterebilir, bazıları güvenliği; bazılarıysa sosyal ilişkileri önceliğine alabilirler (Cüceloğlu, 2003, 237). İhtiyaçlar hiyerarşisinde gereksinimler taşıdıkları güce göre yer almaktadırlar. Bunun anlamı daha altta bulunan güdünün, bir üsttekinden güçlü oluşu ve öncelik taşımasıdır (İnceoğlu, 1985, 39). Maslow’un kuramında ilk iki basamaktaki fizyolojik ihtiyaçlar ve güvenlik ihtiyaçları alt düzeyli ihtiyaçlar sınıfındayken; sevgi, saygı ve kendini gerçekleştirme ihtiyaçları ise daha üst düzeyli ihtiyaçlar sınıfına girmektedir (Keser, 2013, 82). Bireyin psikolojik seviyesine göre bu ihtiyaçlarının hem türü, hem de sayısı artmaktadır (Varol, 1993, 102).

1.3.1.Fizyolojik İhtiyaçlar

Bireyin yemek, içmek, nefes almak, soluklanmak, neslini devam ettirmek(Eren, 2014,31), uyumak, cinsellik, soğuğa-sıcağa duyarlılık, annelik, faaliyette bulunmak, dinlenmek gibi insan vücudunun temel gereksinimleri fizyolojik ihtiyaçlar sınıfına girmektedir (Anık, 2000,98). Bireyler bu ihtiyaçlarını gideremediği durumlarda başka ihtiyaçlarını düşünemezler. Bunun anlamı nefes alamazken susuzluk ihtiyaçını düşünmemek ya da susuz olunduğunda açlık ihtiyaçını düşünmemektir (Horozcu, 2015, 157). Fizyolojik ihtiyaçların gözlemlenebilmesi mümkündür. Özellikleri benzerdir. Aynı zamanda bu ihtiyaçlar birbirinden bağımsızdır. Bir ihtiyaçın karşılanması diğerinin de karşılandığı anlamına gelmez. Bir kişi ya da toplumu motive etmek ancak ve ancak fizyolojik ihtiyaçları gidermeye bağlıdır, çünkü temel gereksinimleri karşılanmayan kişilerin herhangi bir faaliyette bulunmaları söz konusu değildir (Anık, 2000, 98-99). Çünkü motivasyon davranışın nedenini göstermektedir (İnceoğlu, 1985, 4).

1.3.2. Güvenlik İhtiyaçları

Bireyi hem fiziksel hem de psikolojik zararlardan koruyan ihtiyaçlara güvenlik ihtiyaçları denilmektedir (Omay, 2010, 233). Birey, hastalandığı, yaşlandığı ya da bir kaza sonucu çalışmadığı zamanlarda veya işsizlik durumlarında biyolojik olarak hayatını idame ettirebilecek çeşitli güvenceler arayışına girmektedir. Bu tarz olumsuz durumları yaşamadan evvel tedbir amaçlı ileriye yönelik bir takım tasarruflarda bulunur. Sigorta yaptırır ya da işten çıkarılma durumunda destek alabileceği sendikalara üye olur. Bireyin geleceğini hedef alan bu tarz davranış ve girişimleri, risk ve belirsizlikleri en aza indirme amaçlıdır. Bu durumda bireyin güvenlik ihtiyaçları içerisinde olduğunu söylemek gerekir (Eren, 2014, 31). Bireyin güvenlik ihtiyaçları, yani tehlikelerden korunma, güvenli bölgede bulunma isteği çocukluğunda

yabancılarla yabancı olmayanları ayırt edebilmesiyle başlar. Çocukların yabancılardan çekinerek tanıdıklarına sığınması güvenlik ihtiyacı ile ilişkilidir. İnsanların kendilerini güvende hissetmek istemelerine rağmen bazen fizyolojik ihtiyaçların önceliği çok olduğunda güvenlik ihtiyacı tehlikeye atılarak en temel ihtiyaç giderilmeye çalışılabilir (Horozcu, 2015, 157). Örneğin talihsizlik sonucu bir ormanda yalnız kalan ve açlıktan ölmek üzere olduğunu hisseden biri dışarıda vahşi bir hayvanla karşılaşma ihtimali çok yüksek olmasına rağmen sığındığı mağaradan çıkarak açlığını gidermeye çalışabilir.

1.3.3. Sevgi/Ait Olma İhtiyacı

Bireyin sevgi, kabul, grup üyeliği, kendi türünden biriyle ilişkide bulunma gibi ihtiyaçları sevgi/ait olma ihtiyaçlarındandır (Omay, 2010, 233). İnsanlar sosyal varlıklar olduğundan dolayı başkalarıyla birlikte yaşamlarını sürdürmek zorundadırlar. Bu birliktelikler, okulda, iş hayatında ve aile içerisinde yaşanır. Birey sevilmemesini hissettiği bir ortamda bulunmak istemediğinden, hayatı boyunca kendisini bir sevgi arayışı içerisinde bulur. Bu bağlamda başkalarıyla anlaşabildiği ve sevildiği ortamlarda bulunup, sevgi temelli gruplara üye olmak isteyecektir. Bireyin sevildiğini hissettiği zamanlarda sorunlarına çözüm bulması daha kolay olmaktadır. Kulüp, dernek, sendika gibi kuruluşlar bireylerin ihtiyaç duyduğu sevgi temeline dayanır (Eren, 2014, 31). Çünkü bireyler bir yere ya da birilerine ait olmaya, sevip sevlilmeye, yalnızlıklarını gidermeye ihtiyaç duyarlar. Bu ihtiyaçlarını gideremediklerinde de kendilerini yalnız hissetmeleri nedeniyle boşluğa düşerler. Bu yalnızlık hali hem ruhsal, hem de fizyolojik sağlığı bozmaktadır (Horozcu, 2015, 157). Görüldüğü gibi bu seviyeden itibaren toplumsal ihtiyaçların ağırlık kazandığı anlaşılmaktadır. Bu sosyal ihtiyaç karşılamak için örgütlerde piknik, parti, gezi gibi sosyal etkinlikler düzenlenmektedir. Böylece arkadaşlıklar kurularak bu ihtiyacın giderilmesi sağlanmaktadır (Keser, 2013, 83).

1.3.4. Saygı İhtiyacı

Bireylerin başkalarının dikkatini çekme ihtiyaçlarının sonucu saygı görmektir (Omay, 2010, 234). Bu ihtiyaç sosyal ihtiyacın bir üst katmanında bulunup, bireyin eylemlerinin başkalarının olumlu görülmesini, saygın bir kişi olarak görülmesini, hürmet görmesini ve kendisine güven duyulmasını kapsar (Keser, 2013, 83). Saygı görme ihtiyacı özellikle gençlik evresinden sonra baskın hale gelmektedir (Horozcu, 2015, 157). Bireyler, başkalarına verdiği başarılı hizmetleri sonucunda onlardan takdir ve saygı gördükleri zaman tatmin olmaktadır. Genellikle başkalarından takdir görenlerin, başkalarına saygı duydukları bilinmektedir. Aynı zamanda takdir ve saygı görenlerin iş hayatında terfi ettiği, daha yukarı seviyede bir sorumluluk yüklendiği ve sosyal statüsünün yükseldiği görülmektedir (Eren, 2014, 31). Sosyal statüsünün artması ise bireyde özgüven oluşturacağından bu saygınlığı kazanan kişilerin kendini gerçekleştirme seviyesine daha kolay ulaşacağı varsayılır.

İhtiyaçlar hiyerarşisindeki bu dört basamak Maslow tarafından *yoksunluk ihtiyaçları* olarak adlandırılmıştır. Bunun nedeni ise bu ihtiyaçlar giderilemediklerinde bireyde gerilimin ortaya çıkmasıdır. Bu ihtiyaçları doyurulmayan kişiler ruhsal ve bedensel çöküntü içerisindeyler (Horozcu, 2015, 157). Yoksunluk gibi, *çekicilik* de bu kuramın iki önemli özelliğinden biridir. Birey hangi aşamadaki ihtiyaçtan yoksun ise, onda bu ihtiyacı giderme isteği baskınlaşır. Birey bu ihtiyacı giderince, daha üst kademedeki ihtiyaç baskınlaşmaktadır. Bu durumda yoksun kalınan ihtiyacın çekiciliği bireyin sürekli aktif ve motive olmasına neden olmaktadır (Anık, 2000, 98). Dolayısıyla Maslow'un ihtiyaçları yoksunluk (eksiklik) ve gelişme ihtiyaçları olarak ikiye ayırdığı anlaşılmaktadır. Yoksunluğa yönelen bireyin temel ihtiyaçları karşılanmamış demektir; ancak gelişmeye yönelik insanın temel ihtiyaçları karşılandığından o ideallerine odaklanmıştır. Gelişme ihtiyacının giderilmesi kişiyi etkileyip, sürekli gelişmeye sevk ederken, yoksunluk ihtiyaçlarının karşılanması sadece kısa süreli doyum sağlamaktadır. Ayrıca yoksunluk ihtiyacında olanlar başkalarına bağımlıyken, gelişmeye yönelik olanlar bağımsız, benliklerini aşmış ve başkalarının sorunlarıyla ilgilenebilecek durumdadırlar (Onaran, 1981, 20). Ancak bu aşamaya yani kendini gerçekleştirme herkes ulaşamayabilir.

1.3.5. Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı

Kişinin özsaygısını pekiştirmek için tatmin edilmesi gereken ihtiyaç kendini gerçekleştirme (Omay, 2010, 234). Maslow, kendini gerçekleştirme insanın gençlikte yaşadığı yoksunluk duygusu sorunlarından ve hayatın nevrotik sorunlarından bağımsızlaşması ve böylece hayatın gerçek problemleri ile yüzleşmesi, bu problemlere dayanması ve boğuşması olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda kendini gerçekleştirmek, problemin yokluğunu değil, gerçekdışı veya geçici problemlerden gerçek problemlere yönelmeyi ifade etmektedir (Maslow, 2001, 124). Bu kademe, bireyin sahip olduğu becerilerini en üretken bir biçimde kullanma güdüsüdür. Bireyin gelişmesini, yeteneklerinin işe yaramasını ve potansiyelini kullanmasını içerir (Keser, 2013, 84).

Maslow, kendini gerçekleştirme kavramını ampirik yöntemle bulmuştur. Kendi döneminde ve geçmişte yaşamış seçkin kimselerle ilgili incelemelerde bulunmuş ve üstün özellikler belirlemiştir. Araştırmaları neticesinde Abraham Lincoln, Martin Luther King gibi bireylerin kendini gerçekleştirmiş kişiler olduğunu söylemiştir. Ancak bu özellikteki bireylerin sayısı bir hayli azdır. Maslow'a göre kendini gerçekleştirmiş bireyler ancak her elli insandan birinde görülebilmektedir (Horozcu, 2015, 158).

Maslow'un kendini gerçekleştirme olarak adlandırdığı basamak bireyin sınırlarını zorlayarak ulaşabileceği alan olarak düşünülebilir (Şeker, 2014). Diğer bir ifadeyle bireyin kapasitesini en üst seviyede kullanarak, becerilerini geliştirmesi, hayal ettiği ideal insan tipine ulaşmak için çaba sarf etmesi kendini gerçekleştirme olarak tanımlanır (Abukan, 2014, 19).

Kendini gerçekleştiren kişiler bilim ve sanat gibi alanlarda faaliyet ve buluşlarıyla kendilerini göstermektedirler (Eren, 2014, 32). Filozoflar, büyük ressamlar, yazarlar, mistikler gibi hayatlarının doruk deneyimlerini gerçekleştirenler bu gruba girmektedir. Ancak her zaman kendini gerçekleştirmiş birey denildiğinde şöhretli, tanınmış kişiler akla gelmemelidir, çünkü hayatının her saniyesini dolu dolu geçiren ve bu yaşantılarını anlamlı bulan bir kişi de kendini gerçekleştirmiş gibi düşünülür (Cüceloğlu, 2003, 236).

1.3.5.1. Kendini Gerçekleştirmiş İnsanın Özellikleri

Maslow kendini gerçekleştirmiş insana dair aşağıdaki özellikleri sıralamıştır (Horozcu, 2015, 158-159; Onaran, 1981, 18-19).

1. Gerçeği olduğu gibi kabul edebilmek.
2. Hem kendini, hem de başkalarını olduğu gibi kabul etmek.
3. Düşünceleriyle davranışlarının kendiliğinden oluştuğu anlamına gelen kendiliğindenlik.
4. Kendi kendine yetebilmek; psikolojik, fizyolojik ve sosyal anlamda başkalarına bağımlı olmamak.
5. Problem merkezli olmak, bir görev duygusuyla önemli sorunlara odaklanmak.
6. İnsanlıkla özdeşlik, insanlığa sempati, yakınlık duymak. Bu kavram Adler'in *toplumsal ilgi* diye isimlendirdiği bir özelliktir.
7. Eleştiriye açık olmak.
8. Şakadan anlayabilmek.
9. Amaçla aracı birbirinden ayırmak.
10. Kreatif olmak. Bu kavram gizil olarak var olana, kendiliğinden, rahatça teşebbüs edilen yaratıcılığa işaret etmektedir. Özgün değerler üretebilmek anlamına gelmektedir.
11. Ortak bir çevrede yaşıyor olmasına rağmen, bu ortaklıktan uzak durmak, özerk bir görünüme sahip olmak.
12. Demokratik olmak, ulus, ırk, aile gibi kavramlara takılmadan tüm insanlara saygı duymak.
13. Kişilerarası derin ilişkiler kurabilmek.
14. Hayattan zevk almak, denediği şeyi büyük bir coşku ile yapmak.
15. Yalnız kalma isteği duymak.
16. İnce, derin ve filozofik nükteler yapabilmek.

1.4. İhtiyaçlar Hiyerarşisi Bağlamında "Ratatouille" Filmi Çözümlemesi

Ratatouille adlı animasyon filminin tamamında bir farenin gurmeliğe olan sevgisi işlenmiştir. Bu belki de Ratatouille'nin en şaşırtıcı yönüdür. Ayrıca film izleyicilerin hayal gücünü canlandırmaya odaklıdır (Brandes & Anderson, 2011, 277-279).

Filmin her bölümünde farklı ihtiyaçların sunulduğu görülmektedir. Remy'nin açlıklarına idealine ulaşırken yaşadıkları, kaygıları, kayıpları, başarıları Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi bağlamında ele alınmıştır. Ancak her bölümde bazı ihtiyaçların tekrar gündeme geldiğini göstermek için film bölümlere ayrılmış ve ihtiyaçlar bölüm bazında ayrı ayrı ele alınmıştır. Sadece Remy'nin değil, Linguini ve diğerlerinin üzerinde durduğu ihtiyaçlara da yer verilmiştir.

1.4.1. Filmin Öyküsü

Bu filmde toplumun yerleşik değerleriyle oynanarak mutfak ve fare kelimeleri yan yana kullanılıp eğlenceli bir kurgu sağlanmıştır. Bu kurgunun anlatıcısı ise fare Remy'dir.

1. Bölüm: Yaşam Savaşı

Filmdeki başrol oyuncusu Remy, gelişmiş koku ve tat alma kabiliyetini yemek yapımında kullanmak isteyen bir faredir. En büyük idolü de yemek eleştirmeni Ego'nun sözleri yüzünden hayatını kaybeden "herkes yemek yapabilir" sözleriyle ünlü aşçı Gusteau'dur. Gusteau, Ego'nun eleştirilerinden

önce Paris'in en gözde restoranının şefidir. Remy çöpten yemek yemek istemeyen, üretme arzusuyla dolu bir fareyi canlandırmaktadır. Remy insanlardan nefret etmesi gerekirken, üretken oldukları için onlara gıpta etmektedir. Bu bölüm ilk aşçılık faaliyetinde kullanmak üzere safran bulmak için girdiği yaşlı kadının evi ve onun bahçesinde geçmektedir. Kardeşiyle beraber girdiği evden canını zor kurtararak uzaklaşır. Onların bu girişimleri yaşlı kadının tüfeğine hedef olmamak için ailecek oradan filikalarla kanala kaçmalarına ve Remy'nin tüm akrabalarını kaybetmesine neden olmuştur.

2. Bölüm: Gurme Mutfağıyla Tanışma

Kanalda çaresiz bekleyen Remy, Gusteau'nun kendisiyle konuştuğunu hayal etmektedir. Gusteau Remy'ye kanalda çaresizi oynamak yerine kanaldan yukarı çıkarak gelecekte kendisini nelerin beklediğini görmesi için yönlendirmiştir. Remy yukarı tırmanır ve kendisini Paris'te ve hatta Gusteau'nun restoranında bulur. İşe yeni başlayan temizlikçi Linguini'nin yanlışlıkla döktüğü çorbayı eklemeleriyle düzelten Remy, Linguini tarafından fark edilir. Çorbanın çok beğenilmesi üzerine, Linguini tekrar aynı çorba istendiğinde işten kovulmamak için Remy'den yardım almak ister ve Remy'yi gizlice mutfağa sokar.

3. Bölüm: Aşçılık Serüveni

Remy, başkalarının onu görmesine engel olmak için Linguini'nin şapkasına saklanır. Onun saçlarını sağa ve sola çekerek yemek yapımında ona yardım etmeye çalışır. Mutfaktaki ilk çorbaları müşteriler ve şef Skinner tarafından çok beğenilir. Linguini aslında ölen Gusteau'nun oğludur ancak bundan haberdar değildir. Bunu Linguini'nin annesinin mektubuyla öğrenen Skinner, Linguini'yi "uykulu ala gusteau" yemeğini yapması için görevlendirir. Skinner'ın amacı onu kovabilmektir. Zira yemeği yapamayacağını düşünmektedir. Ancak yemek yine başarılı olur. Remy bu bölümde kardeşi Emile'ye rastlar.

4. Bölüm : Aşçı Remy

Bu bölümde Linguini yeni bir imtihanla karşı karşıya kalır. Bu imtihan eleştirmen Ego'nun restorana gelerek yeni şeften özel bir perspektif beklemesidir. Ayrıca bu bölümde Remy, Linguini'nin Gusteau'nun oğlu olduğunu öğrenir. Bu bilgisini Linguini ve yardımcılarından Colette ile paylaşınca Skinner kovulur. Daha sonra Remy, Skinner tarafından yakalanır. Ancak ailesi tarafından kurtulan Remy ratatouille tarifiyle aşçılığını taçlandırır.

1.4.2. İhtiyaçlar Hiyerarşisi ve Ratatouille Filmi

Fizyolojik İhtiyaçlar: Birinci bölümde Remy ve arkadaşları çöpün içerisindeki yemekleri karıştırmaktadır. Diğer fareler en temel fizyolojik ihtiyaçlarını giderirlerken, doğal bir şekilde yemek yerler. Fakat Remy iyi şeyler yemek istediği için çöptekilerle yetinmek istemez. Çünkü Remy için fizyolojik ihtiyaçlar sadece yemek yemek, su içmek, uyumak, boşaltım yapmak demek değildir. O fizyolojik ihtiyaçlarını giderirken kalite de aramaktadır. Örneğin bahçede bulduğu mantarla Emile'nin bulduğu peynirin iyi bir ikili olacağını düşünür ve onları bazı eklemelerle pişirmek ister (Resim1). Remy, fizyolojik ihtiyacını karşılama odaklıdır ama bunu üstünkörü de yapmak istemez, çünkü kendisinin farklı olduğunu düşünür.

(Resim1)

Güvenlik İhtiyacı: Birinci bölümde Remy üstün tat ve koku alma duyusuyla önce yiyecekleri koklayarak güvenli olup olmadıklarını kontrol etmektedir. Fareler için öncelikli olan, zehirsiz, güvenli yiyecek kavramıdır. Remy'nin koku alma yeteneğini öğrenen babası, eş-dost ve akrabalarının zehirlenmesini önlemek için Remy'ye zehir kontrolcülüğü görevini vererek ailesini korumaya çalışmaktadır. Böylece Remy hem ailesinin hem de çevresindekilerin güvenlik ihtiyacını karşılamaktadırlar. Remy'nin çöpten yemek yeme fikrinden pek hoşlanmadığı daha önce de belirtilmişti. Remy yaşlı kadının evine girerek çöp olmayan iyi yemekler tatmak ister. Ancak yaşlı kadın uyanınca hızlıca ona görünmeden camdan dışarı fırlaması emniyetini sağlama, güvenlik ihtiyacı içindir. Ayrıca Remy'nin bahçede bulduğu mantarını saklama ihtiyacı kaynak güvenliğine işaret etmektedir. Remy ve Emile evin çatısında mantarı pişirirken Emile firtınadan korkmaktadır. Yuvaya sığınmak ister. Oysa Remy için fiziksel güdü henüz doymamıştır ve

şimşek çaktıktan sonra çatıdan düşmesine rağmen bir sonraki fırtınada yine çatıya çıkıp mantar tütsüleme hayali kurmaktadır. Ancak mantardaki safran eksikliğini gidermek için tekrar yaşlı kadının evine giren Emile ve Remy yaşlı kadının fişeklerinin hedefi olmuşlardır. Sadece kendi hayatlarını değil, tüm akraba ve dostlarının hayatını tehlikeye atmışlardır. Emile kadından kaçarken tavana doğru tırmanınca Remy onu yuvaya doğru gitmemesi gerektiği konusunda uyarır. Çünkü Emile'nin o tarafa kaçmasıyla yuvanın yerini belli edeceğini düşünmektedir. Burada Remy'nin barınma ihtiyacını önemseyemediği görülmektedir. Remy'nin çabalarına rağmen yaşlı kadın çatıya ateş açınca tavan çöker ve tüm fareler tavanla beraber aşağı düşer. Fareler daha önceden sazlıkların arasına sakladıkları filikalara yetişmek için koşmaktadırlar. Burada farelerin sadece bir yuvaları olmadığını, güvenlik tedbiri de aldıkları görülmektedir. Aç fareler de insanlar gibi önce karınlarını doyurmak, sonra bir yuvaya sahip olmak ve sonrasında kendilerini emniyete almaya ihtiyaç duymaktadırlar.

İkinci bölümde kanaldan yukarı tırmanarak Gusteau'nun mutfağını gözlemleyen Remy, Linguini'nin çorbayı dökmesi sonucu sinirlenir ve söylenirken yanlışlıkla pencereden aşağı mutfağın bulaşık suyunun içerisine düşer. Bu dakikadan sonra canı tehlikededir ve öncelikle doyurulması gereken ihtiyacı güvenlik olmuştur. Nihayet kendisini saklamayı başarır. Ancak Remy hayal gücü Gusteau'dan etkilenerek camdan kaçmak üzereyken çorbaya malzemeler ilave etmeye başlar (Resim 2). Burada Remy başarı ihtiyacı ağır bastığı için güvenlik ihtiyacını tehlikeye atmaktadır. Kendisiyle hiç ilgili olmamasına rağmen sanki çorba onun sorumluluğundaymış gibi çorbayı eklemeleriyle olağanüstü bir lezzete kavuşturur. Çorbayı Remy'nin düzelttiğini farkedenden Linguini, Remy'den faydalanabilmek için Remy'yi evine götürerek onunla yaşamaya başlar. Böylece Remy, gece güvenle uyuyabileceği bir eve kavuşur. Burada Linguini'nin güvenlik ihtiyacını önemseyerek geçimini sağlayabileceği işini kaybetmek istemediği anlaşılmaktadır.

(Resim 2)

Sevgi/Ait Olma İhtiyacı: Remy birinci bölümde ailesini korumak için yaşlı kadının hedefi olan Emile'ye tavandan uzak durmasını istemiştir. Çünkü Remy ailesini önemseyerek onları korumak istemektedir. Tavanın çökmesinden sonra filikalara binen farelere yetişemeyen Remy, kanalın bir köşesinde yalnız kalmıştır. Ailesini kaybettiği için kendisini çok yalnız ve mutsuz hissetmektedir. Hem aç karınını doyurmak, hem de ailesine kavuşmak en temel ihtiyacıdır. Ancak Gusteau'nun hayaliyle konuştuğundan sonra pes etmemesi gerektiğini düşünerek etrafını keşfetmesi gerektiğini anlar.

İkinci bölümde Remy, Linguini'yle evde geçirdiği ilk gecenin sabahında omlet yaparak adeta ona minnettarlığını ve sevgisini iletmektedir (Resim 3).

(Resim 3)

Colette üçüncü bölümde Linguini' ye aşçılık dersleri verirken ona "bizden birisin" diyerek Linguini'yi aralarına aldıklarını ifade etmek istemiştir. Böylece Linguini kendisini artık o mutfağa ait hissetmeye başlamıştır. Bu bölümde Remy "uykulu ala gusteau" başarısını dışarıda bir ziyafetle kutlarken kardeşi Emile ile karşılaşır. Uzun zamandır ihtiyacı olan aile sevgisini yeniden tatmaya başlar. Ayrıca bu bölümde Linguini ile Colette arasında bir yakınlaşmanın başlaması iş güvenliğini sağlayan Linguini'nin sevgi ihtiyacına odaklandığını göstermektedir.

Dördüncü bölümde Remy'nin, Linguini'nin Gusteau'nun oğlu olduğunu öğrenmesiyle Linguini için hayat değişir. O artık restoranın sahibi olmuştur ve zengindir. Böylece Remy ve Linguini yeni lüks evlerine taşınırlar. Linguini kendini tamamen restoranın bir parçası olarak hissetmeye başlamıştır. "uykulu ala gusteau" yemeğinden sonra Linguini'nin gazetecilere verdiği demeçten çok hoşlanmayan Remy, şapkasının altında onu rahatsız edince Linguini sinirlenerek onu kovar. Bu durumda Remy, Linguini'den öç almak isteyerek tüm dostlarının gece mutfağa girmelerine izin verir. Linguini ise eve döner ve Remy'nin evde olmadığı fark edince kaba davrandığı için kendini suçlayarak özür dilemek için restorana döner. Fakat kocaman bir fare ailesiyle karşılaşınca tekrar sinirlenir ve hepsini kovalar. Remy ise babasının haklı olduğunu, insanlara güvenmemesi gerektiğini düşünmeye başlamıştır. Ait olduğu yerle ilgili karmaşa yaşamaktadır.

Saygı İhtiyacı: Birinci bölümde Remy insanlarla ilgili düşüncelerini sıralarken onların sadece yaşamadıkları aynı zamanda ürettiklerini ve yaşadıklarını ifade etmektedir. Burada Remy insanlara saygı duymaktadır ve yeteneğinin de farkında olduğu için kendisi de bir şeyler üretmek istemektedir. Çünkü Remy özsaygıyı ve özgüveni önemsemektedir. Bu ihtiyacı doyumak onun için önemlidir. Onun başarı ihtiyacı hat safhadadır ve başkalarından saygı görmek için önce kendisine saygı duyması gerektiğinin farkındadır. Ancak insanların farelerden nefret etmesi, iğrenmesi onu üzmektedir.

İkinci bölümde ise Remy'nin çorbası müşteriler tarafından beğenilince Remy içerisinde bulunduğu ruhsal çöküntüden bir nebze olsun kurtulur. Kendi yeteneğinin işe yaradığını fark eder.

Üçüncü bölümde Skinner'ın çorbayı beğendiğini dile getirmesini şapkanın altından dinleyen Remy'nin çok mutlu olduğu izlenmektedir. Remy'nin özgüveni iyice yerine gelmeye başlar. Ancak Remy'nin asıl başarısı müşterilerin yeni bir tat istemeleriyle ortaya çıkmaktadır. Remy "uykulu ala gusteau" tarifini şapkanın altından yönlendirerek kendi yorumuyla bezer ve özel yemek müşterilerden tam not alır. Tüm şefler şarap eşliğinde Linguini'yi tebrik etseler de, aslında "uykulu ala gusteau" başarısı Remy'ye aittir. Ancak tabii ki bunu bir tek Linguini bilmektedir. Remy'nin aşçılık yolundaki basamakları birer birer çıktığı görülmektedir.

Dördüncü bölümde Linguini Remy'yi kovunca Remy, insanların farelerden iğrenmesini değiştiremeyeceğini anlamıştır. Dolayısıyla tekrar saygı kavramı zedelenir.

Kendini Gerçekleştirme: Birinci bölümde Remy kendisine babası tarafından verilen zehir kontrolcülüğü görevini yeteneklerinin altında bulmaktadır (Gomez Romero, 2015, 856). Üstün koku ve tat alma becerisini bu tarz bir görevle değil de, üretken bir şekilde değerlendirmek istemesi onun en başından beri türdeşlerinden farklı, kendisini ideallerine adanmış bir fare olduğunu göstermektedir.

Üçüncü bölümde Remy, babasıyla yine insanlar konusunda tartışmaktadır. Babası insanlara güvenmemesi ve onlardan uzak durması gerektiğini söylese de Remy'ye göre doğa değişimdir ve karar verince değişim zaten başlayacaktır. Yani burada Remy'nin aklında ideale kavuşmaktan başka bir şey yoktur. Her ne kadar ailesini çok özlemiş olsa da, bu ihtiyacını biraz doyurduğu için ve özgüveni yerine geldiği için Remy'nin kendini gerçekleştirme ihtiyacı içerisinde olduğu anlaşılmaktadır.

Dördüncü bölümde Linguini için hayat giderek zorlaşmaya başlar, Remy'yi kovduğu için eleştirmen Ego'ya sunacağı yemekte Remy yanında olmayacaktır. Remy ise Skinner tarafından kapana kısırlır. Ancak ailesi tarafından kurtarılır. Remy her ne kadar ailenin önemini anlamış olsa da artık restorana dönmesi gerektiğini düşünmektedir. Çünkü oradakilerin ona ihtiyacı vardır. Aslında bunun kendisi için bir şans olduğunun farkındadır. Kendisini ispat etmek için fırsat ayağına gelmiştir ve o bu fırsatı kaçırmak istemez. Linguini bütün yemekleri farenin yaptığını itiraf edince tüm şefler onu terk eder. Linguini çaresizdir. Bu sırada diğer fareler de babası gibi Remy'nin farklı olduğunu kabul etmiştir ve onun yemek pişirme sanatını takdir ettiklerini göstermek için mutfakta ona yardıma gelirler. Çünkü babası onunla cesaretinden ötürü gurur duymaktadır. Colette de Linguini'ye destek olmaya gelir. Çünkü Gusteau'nun "Herkes Yemek Yapabilir" inancına saygı duymaktadır. Remy'nin Ego için hazırladığı perspektif "ratatouilledir". Eleştirmen Ego ratatouilleye bayılarak, şefi yani Linguini'yi tebrik etmek ister. Ancak Linguini yemeği yapanın kendisi olmadığını söyleyerek Remy'nin hakkını vermek ve bu oyunu sonlandırmak istemektedir. Restoran boşaldıktan sonra Remy ile Ego tanışır (Resim 4).

Ego şef olarak bir fareden bahsedildiğini öğrenince sadece teşekkür ederek oradan ayrılır. Ertesi gün hepsi için büyük bir gündür. Eleştirmen Ego, yeni aşçıdan övgü dolu sözlerle bahseder. Ona göre bu yeni şef Fransa'nın en iyi şefidir. Eleştirileri yüzünden Gusteau'nun restoranının kapanmasına ve Gusteau'nun ölmesine neden olan Ego, Remy'yi Fransa'nın en iyi aşçısı olarak nitelendirmiştir. Yani Remy bir zamanların en iyi aşçısının yerini almıştır. Kimse aşçının bir fare olduğunu bilmesede Ego bilmektedir ve tekrar onun yemeklerini yemek için restorana geleceğini söylemiştir. Ancak Ego tekrar restorana gidemez. Çünkü fareler mutfaktayken sağlık müfettişi onları gördüğünde, restoran kapatılmış ve Ego da gazetedeki işinden olmuştur. Ancak bütün bu olanlar Remy'nin aşçılık kariyerini sonlandırmaz. Çünkü Ego küçük bir yatırımcı olarak onlar için bir restoran açmıştır (Resim 5). Ve Remy, Ego için restoranda eşsiz lezzetler sunmaktadır.

(Resim 4)

(Resim 5)

2.TARTIŞMA VE SONUÇ

Film süresince açlık gibi fizyolojik kökenli güdülerle insanlara özgü başarıma isteği gibi dürtülerin; insan gibi duygu ve düşüncelerini aktarabilen bir faredede yansıtıldığını görülmektedir. Filmi izleyenlerin kendilerinden bir şeyler bulması mümkündür. Çünkü her birey Maslow'un piramidindeki ihtiyaçları gidermek ister. Bazılarında ideal insan olma arzusu hat safhadayken, bazılarında daha alt düzeydeki ihtiyaçların doyurulması yeterli olabilir. Filmi izlerken zaman zaman Linguini, zaman zaman da Remy gibi hissetmek olasıdır. Linguini'nin işini kaybetmemek, yalancı durumuna düşmemek için çabaladıkları zamanlarda izleyenler birer Linguini olduklarını düşünebilirler. Remy'nin sırf idealini gerçekleştirmek için bir aşçı şapkasının altında kalmaya katlanabilmesi durumu, sonuç odaklı kişilerde hedefe ulaşmak için her zorluğa göğüs germek gerektiği düşüncesiyle eşdeğerdir. Bu durumda ideal insana ulaşmak için uğraşan kişiler kendilerini birer Remy gibi görebilirler.

Filmde dikkati çeken bir nokta, Remy'nin kendini gerçekleştirebilmesinde aile ilişkileridir. Remy'nin babası zaman zaman Remy'yi insanlardan uzak tutmaya çalışsa da, en sonunda yetenek ve cesaretinin düzeyini fark ederek ona yardım etmiştir. Onunla gurur duyarak ve ona güven vererek ailesinin diğer fertleriyle birlikte onun yardımına koşmuştur. Böylece Remy'de kendini gerçekleştirmesine engel olabilecek sevgi yoksunluğu oluşmamıştır. Maslow da kendini gerçekleştirmede anne ve baba rolünün önemine vurgu yapmıştır. Ona göre bireyi hayata hazırlayan anne ve babanın verdiği güvendir (Horozcu, 2015, 161).

Filmde aile faktörü vurgusunun yanında işyeri ilişkilerinde iletişim becerisinin önemine de dikkat çekilmiştir. Ego'nun restorana geleceği gün Colette'nin restoranın sahibi ve asıl şefi olarak Linguini'ye diğer şefleri cesaretlendirmesi için bir konuşma yapmasını söylemiştir. Sonrasında Linguini'nin sandalyenin üzerine çıkarak nutuk attığı ancak iletişimsel anlamda söylev yeteneği olmadığı için bu konuşmanın hiçbir işe yaramadığı seyirciye sunulmuştur. Motive olmaktan öte uyuyacak hale gelen şefleri canlandıran ise Colette'nin birkaç kelamıdır. Burada lider vasfı, konuşma yeteneği, başkalarını motive edebilecek özelliklere sahip olmayan birinin bir grubu yönetemeyeceği ve hatta işleyişi bozacağı anlatılmak istenmiştir. Linguini'nin iletişim becerisi olmamasına rağmen Remy, bu vasfını çok iyi kullanmaktadır. Bu durum onun kendini gerçekleştirmeye odaklı biri olması anlamında önem taşımaktadır. Filmden böyle bir sonucun çıkarılması, Remy'nin mutfakta kendisine yardıma gelen akrabalarını sayıca çok fazla olmalarına rağmen komutlarıyla çabuk kararlarla yönlendirebilmesine, onlara cesaret verebilmesine ve görev paylaşımı yapabilmesine dayanmaktadır. Bazı insanların hayatımıza etki ve katkıları bizim düşündüğümüzden çok daha fazladır. Bazıları da iletişim konusunda doğuştan yeteneklidir. Herkesle, her konuda ve her ortamda etkili iletişimde bulunabilirler. İletişim becerimiz ne düzeyde olursa olsun iyileştirilebilir. Bu bağlamda lider

ve yönetici konumundaki kişiler etkili iletişim kurmaya başladıkça bu onların tanınmasını artırır. Böylece tanınma da etkiye dönüşür.

Filmde Skinner'ın restorandan kovulduktan sonraki davranışları, izleyenlere Maslow'un yoksunluk kavramını hatırlatabilir. Maslow yoksun kalmanın çekici olduğunu ifade etmektedir. Skinner diğer şefler tarafından artık sevgi ve saygı görmediği, restoranın bir parçası olmadığı için yoksunluk içerisinde. Bu ihtiyaçlarını giderememesi onu huzursuz yapmıştır.

Filme Linguini açısından bakılırsa iyi bir aşçı olmadığı ortadır. Ancak restoranda yalnız kaldığı zaman zarfındaki performansı ile iyi bir garson olabileceği görülmektedir. Dolayısıyla en iyi yaptığı şeyi yapmayı başarmıştır. Ratatouille bir sanatçının her yerden çıkabileceğini göstermesi bakımından önemli bir film. Burada Ego, nereden geldiğine bakmadan bir sanatçıyı destekleme konusunda örnek bir davranış sergilemektedir. Bu davranışı Remy'nin hünerlerini gösterebilmesi için minik bir restoran açmasında görülmektedir. Filmde geçen başka bir ayrıntı ise Ego'nun ratatouille yerken çocukluğuna dönmesidir. Ego uzun zamandır özlemine çektiği annesini bu tatla hatırlamaktadır. Ve belki de Ego'yu alçakgönüllü olmaya iten, ona annesini ve çocukluğunu hatırlatan bu tattır. Yıllardır usta şeflerin yemekleriyle böyle bir anımsamayı yaşamamışken yeni birinin buna vesile olması, yenilere imkân tanınmanın gerekliliğini düşündürmektedir.

Bu filmde bir fare ile bir insanın iletişiminden yola çıkılarak izleyiciye idealler uğruna başkalarının menfaatine zarar vermeme mesajı verilmektedir. Remy kendisine hakaret eden Linguine'ye yardım ederek onu müşkül durumdan kurtarmaktadır. Aynı zamanda Linguini de restoranı ve yeni kazandığı itibarını kaybetme pahasına gerçek aşçının Remy olduğunu Ego ile paylaşmaktadır. Çünkü Remy'nin en büyük hayalinin takdir edilen bir aşçı olmak olduğunu çok iyi kavramaktadır. Onun bu başarısını saklamanın doğru olmayacağını düşünmektedir. Remy'nin fare dostları, insanların olduğu bir ortama girmekten çekinseler dahi, Remy'ye yardım etmek için restorana gelmeyi göze almaktadırlar. Ego da yıllar önce eleştirileriyle kapatılmasına sebep olduğu restoranı yıllar sonra övgü dolu sözleriyle yukarılara taşımak istemektedir. Bu tezat durum yaptığı iş konusunda eleştiriler getirecek olsa bile o, kendi menfaatini düşünmeyerek doğru olanı yapmaktadır.

Filmin sonunda Remy'nin aşçı olarak kendisini Ego'ya kabul ettirdiği, restoranın tabelasında fare görselinin yer aldığı ve Remy'nin fare dostlarının yemek yiyebileceği bir ortama kavuştuğu gösterilmektedir. Bu anlamda Remy'nin "doğa değişimdir ve karar verince değişim zaten başlayacaktır." sözlerini hayata geçirebildiği vurgulanmaktadır. Remy'nin usta bir aşçı olmasındaki tek engel insanların farelerden öğrenmesiyken, o bu ayrımcılığı yıkmayı başararak kendini gerçekleştirmiştir.

Filmin başından sonuna kadar Remy, ihtiyaçlar piramidindeki farklı basamaklardan geçmektedir. Bazen tam anlamıyla o mutfağa ait olduğunu düşünürken bazen de, insanların farelerle ilgili fikirlerini değiştiremeyeceğini düşünerek aidiyet hissini kaybetmektedir. Bu gidiş gelişlerle kimi zaman ailesinin, kimi zaman da Linguini'nin yanında yer almıştır. Ancak bu ikilemleri yaşaması başarıya, ideale giden yolda güçlü kalma, yılmama konusunda öğretici olmaktadır. Filmde Remy'nin açıcılık idealine ulaşırken ki savrulmaları, hayal kırıklıkları, hayatta kalma savaşları, yalnızlığı, ailesiyle başkaları arasında seçim yapmak zorunda kalışları, izleyiciye başarıya ilerlerken aksamalar yaşanabileceğini anlatırken; bu sorunlarla mücadelede dik duruş sergileyenlerin, başkalarına değer verenlerin, yardımsever olanların, insanlık örneği gösterenlerin, anlayışlı olanların ve de en önemlisi sabır ve sebat gösterenlerin sorunların üstesinden gelerek ideal insana ulaşabileceği aktarılmaktadır. Ayrıca motivasyon ve cesaretin önemi de vurgulanmaktadır.

KAYNAKÇA

- Abukan, Bilge (2014). *İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramına Göre Kendini Gerçekleştirme ve Bilgelik İlişkisi: Yaşlılar Üzerinde Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
- Anık, Cengiz (2000). *Siyasal İknâ*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Brandes, Stanley; Anderson, Thor (2011). Ratatouille: An Animated Account of Cooking, Taste, and Human Evolution. *Ethnos*, 76(3), 277-299.
- Cüceloğlu, Doğan (2003). *İnsan ve Davranış: Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eren, Erol (2014). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayın.
- Gomez Romero, Luis (2015). The Jurisprudence of Ratatouille: The Rat in the Machine, or, the Equivocal Taste of Égaliberté. *International Journal for the Semiotics of Law*, 28(4), 843-866.
- Horozcu, Ümit (2015). *Din Psikolojisi*. İstanbul: Rağbet Yayınları.
- İnceoğlu, Metin (1985). *Güdüleme Yöntemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksek Okulu Yayınları:4.
- Keser, Aşkın (2013). İşe Güdülenme ve İş Tatmini. In S. L. Bilgin & A. Özdemir (Eds.), *Çalışma Psikolojisi* (78-107). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2756 -Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1714.
- Maslow, Abraham (1996). *Dinler, Değerler ve Doruk Deneyimler* (H. K. Sönmez, Trans.). İstanbul: Kuraldışı Yayınları.

- Maslow, Abraham (2001). *İnsan Olmanın Psikolojisi* (O. Gündüz, Trans.). İstanbul: Kuraldışı Yayınları.
- Omay, Umut (2010). Tüccar Sınıfın Protestan Hareketi Desteklemesinin Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Yaklaşımı Açısından Değerlendirilmesi. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 0(52), 231-243.
- Anaran, Oğuz (1981). *Çalışma Yaşamında Güdülenme Kuramları*. Ankara: Ankara Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları:470, 100. Doğum Yılında Atatürk'e Armağan Dizisi:13.
- Shepard, Iris G. (2012). *Ideology In Popular Late Twentieth And Twenty-First Century Children's And Young Adult Literature And Film*. University of Arkansas: ProQuest Dissertations Publishing.
- Şeker, Şadi Evren (2014). Maslow'un İhtiyaçlar Piramiti In Ş.E.Şeker (Ed.), *YBS Ansiklopedi*, Retrieved January 06, 2018 from http://ybsansiklopedi.com/wp-content/uploads/2014/10/m15_p35_37_maslowunihtiyaclarpiramiti1.pdf
- Stanton, Andrew& Lasseter, John (Producers), Bird, Brad & Pinkava, Jan (Director). (2007). *Ratatouille* [Sinema Filmi]. Disney: Pixar Animation Studios.
- Üçüncü, Kemal (2016). *İş Tatmini ve Motivasyon*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Varol, Muharrem (1993). *Halkla İlişkiler Açısından Örgüt Sosyolojisine Giriş (Etkili Yönetmel İlişkilerden Saygın Örgüt Kimliğine)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.